

Да ли наследник првог наследног реда остварује право на ослобођење од пореза на наслеђе по основу правоснажног решења којим га је суд огласио наследником првог наследног реда у одно-су на оставиоца, као и на основу ког прописа порески орган може да одбије примену одредбе члана 21. став 1. тачка 1) Закона о порезима на имовину када наследник првог наследног реда наслеђује заоставштину по споразуму о деоби, „тврдећи да због несразмерне разлике у наследству, супротно судском решењу, он тада није наследник првог наследног реда већ поклонопримац, па је зато обвезник пореза на поклон“?

(Мишљење Министарства финансија, бр. 430-03-00126/2009-04 од 14.7.2009. год.)

1. Према одредби члана 14. став 1. до 3. Закона о порезима на имовину („Сл. гласник РС“, бр. 26/01 ... 5/09, у даљем тексту: Закон), порез на наслеђе и поклон плаћа се на права на непокретности из члана 2. став 1. тач. 1) до 5) Закона, које наследници, односно поклонопримци наслеђују, односно приме на поклон. Порез на наслеђе и поклон плаћа се и на наслеђе и поклон права на непокретности из члана 2. став 1. тачка б) Закона, независно од површине наслеђене или на поклон примљене непокретности. Порез на наслеђе и поклон плаћа се и на наслеђени, односно на поклон примљени готов новац, штедне улоге, депозите у банкама, новчана потраживања, права интелектуалне својине, право својине на употребљаваном моторном возилу, употребљаваном пловном објекту, односно употребљаваном ваздухоплову на сопствени погон осим државног и друге покретне ствари, осим удела у правном лицу, односно хартија од вредности.

Према одредби члана 21. став 1. тачка 1) Закона уређено је да порез на наслеђе и поклон не плаћа наследник првог наследног реда, брачни друг и родитељ оставиоца, односно поклонопримац првог наследног реда и брачни друг поклонодавца.

Одредбом члана 21. став 1. тачка 4) Закона прописано је да порез на наслеђе и поклон не плаћа поклонопримац – на имовину која му је уступљена у оставинском поступку коју би наследио да се наследник – поклонодавац одрекао наслеђа.

Према одредби члана 2. Закона о наслеђивању („Сл. гласник РС“, бр. 46/95 и 101/03), наследити се може на основу закона и на основу завештања (тестамент).

Одредбом члана 9. ст. 1. и 2. Закона о наслеђивању уређено је да први наследни ред чине оставиочеви потомци и његов брачни друг. Оставиочева деца и брачни друг наслеђују на једнаке делове.

Према томе, на наслеђе које од оставиоца оствари лице које се у односу на оставиоца налази у првом наследном реду не плаћа се порез на наслеђе применом одредбе члана 21. став 1. тачка 1) Закона, независно од тога да ли је основ позивања на наслеђе закон или тестамент.

2. Према одредби члана 122. ст. 1. и 3. Закона о ванпарничном поступку („Сл. гласник СРС“, бр. 25/82 и 48/88 и „Сл. гласник РС“, бр. 46/95 и 18/05), кад суд утврди којим лицима припада право наслеђа, огласиће та лица за наследнике решењем о наслеђивању. Ако у поступку за расправљање заоставштине сви наследници споразумно предложе деобу и начин деобе, суд ће овај споразум унети у решење о наслеђивању.

По мишљењу Министарства финансија, споразум о деоби наслеђа који је, сходно члану 122. став 3. Закона о ванпарничном поступку, унет о решење о наслеђивању, са пореског становишта има правно дејство судског поравнања.

Сходно наведеном, на деобу наслеђа у сразмери са идеал-ним сувласничким деловима се порез на наслеђе и поклон не плаћа.

Део наследничке заоставштине у несразмери са идеалним сувласничким деловима, са пореског становишта, представља промет на разлици између права стеченог деобом и припадајућег идеалног сувласничког дела (што значи и у случају када је спо-разум о деоби наслеђа унет у решење о наслеђивању), на који се порез плаћа, осим у случају када су испуњени Законом прописани услови за пореско ослобођење (на пример, када су за наследнике оглашени мајка и син, који споразумно предлажу деобу у поступку за справљање заоставштине тако да син стекне претежни део наслеђене имовине, што суд унесе у решење о наслеђивању, на деобу имовине у конкретном случају не плаћа се порез на поклон – с обзиром да се син у односу на мајку налази у првом наследном реду по законском реду наслеђивања, те се на стицање без накнаде који оствари од своје мајке порез на поклон не плаћа применом одредбе члана 21. став 1. тачка 1) Закона).

Чињенично стање од утицаја на постојање и висину пореске обавезе, односно права на пореско ослобођење, у сваком конкретном случају цени надлежни порески орган.